

Hvernig má efla nýsköpun í opinberum rekstri ríkis og sveitarfélaga?

Tilvik: Innleiðing notendastýrðrar persónulegrar aðstoðar (NPA) á Íslandi

Reykjavík 25. janúar 2018
Þór Garðar Þórarinnsson

- Hvert er verkefnið?
 - Þjónusta við fatlað fólk er ekki að mæta auknum og fjölbreyttari þörfum.
 - Aukin réttindi fatlaðs fólks til að velja þjónustuform.
 - Þjónustan er ekki á forsendum þeirra sem nota hana.
 - Við þurfum því að „um“breyta.

Hver og hvernig?

- Hverjir þurfa að taka þátt?
 - Notendur sem viðtakendur
 - Veitendur
 - Greiðendur
- Hverju þarf að breyta?
 - Viðhorfum við lausn verkefna
 - Verklagi
 - Skipulagi
 - Auka þekkingu og færni varðandi tækni við lausn verkefna

how does
one create new
value?

How do the innovation and design approaches
create new value – incremental or substantial?

■ Framtíðarsýn:

- Styðja notendur til að takast á við daglegt líf og stuðla að heilbrigði og lífsgæðum.
- Auka gæði, sveigjanleika og bæta starfsaðstæður.
- Stuðla að markvissri þróun og þar með skapa nýja fleti til samstarfs milli nærsamfélags, notenda, aðstandenda, frjálsra félagasamtaka, skólasamfélags og atvinnulífs.

Download from
Dreamstime.com
The watermark code image is for identifying purposes only.

56967693
Olivier La Motte | Dreamstime.com

- Aðferð við framkvæmd á hugmyndafræðinni um sjálfstætt líf.
- Umbreyting á framkvæmd félagslegrar þjónustu sem þýðir:
 - að notandi tekur ákvörðun um **hver** veitir honum þá þjónustu sem um er samið – framvísar samkomulagi – þjónustuávísun,
 - að notandi tekur ákvörðun um **hvenær** þjónustan er veitt,
 - að notandi tekur ákvörðun um **hvernig** hún er veitt.

Innleiðing NPA í íslenska velferðarþjónustu

- Áhersla í stefnum ráðuneytis frá 2006.
- Lög um málefni fatlaðs fólks 1992 með síðari breytingum.
- Þingsályktunartillaga um notendastýrða persónulega aðstoð (NPA) við fólk með fötlun – júní 2010.
- Tilraunaverkefni um NPA frá 2011.
- Frumvarp verður lagt fyrir Alþingi vorið 2018 þar sem gert er ráð fyrir lögfestingu NPA.

Ávinningur sbr. úttekt Félagsvísindastofnunar HÍ

- Fólk með NPA var líklegra en samanburðarhópurinn til að telja þjónustuna sem það fær henta sér vel.
- Miklar breytingar ... notendur geta nú skipulagt þjónustuna á eigin forsendum.
- NPA stuðlar að valdeflingu og auknu sjálfstæði.
- Aukinn sveigjanleiki sem NPA felur í sér er í samræmi við breytilega þjónustubörf.
- Notendur geta nú að ræktað tengsl við vini og fjölskyldu.

Frásögn Guðjóns Sigurðssonar

» **Fyrir NPA:**

Beðið eftir að kerfunum hentaði að veita mér þjónustu. Félagsþjónusta kom aldrei fyrr en 10:00 til að koma mér á fætur, í bælið frá 20:00–22:00. Ég var alls ekki fatlaður um helgar eða að ég þyrfti aðstoð á nóttunni.

Tók þar með eiginkonuna í gíslingu og gerði hana að þræl kerfisins eftir þörfum.

Vinnutími minn er frá 8:20–16:15. Gekk engan veginn að samræma þetta. Heimahjúkrun hentaði að koma 10:00 til að baða mig tvisvar í viku. Þá komu þær aldrei færri en tvær, stundum þrjár ef einhver var í þjálfun. Þessi „skolun“ tók um klukkustund, svo ég gat aldrei mætt á fundi eða í vinnu fyrr en um hádegi.

» **Eftir NPA:**

Þá gerðist það að sveitarfélagið mat alla mína aðstoðarþörf, svo heimahjúkrun hætti allri aðstoð en lagði ekkert í púkkið á móti.

Nú er ég með þrjá starfsmenn og einn verktaka sem kemur þrisvar í viku og baðar kallinn.

Ég er orðinn marktækur í vinnunni og í félagslífi. Konan er ekki þræll minn lengur heldur sitjum við saman á kvöldin og rífumst um sjónvarpsrás til að horfa á. Svona eins og önnur hjón gera.

Ég ræð núna hvaða aðstoð ég fæ, hvenær, hvar og hver veitir hana.

Ég lifi sjálfstæðu lífi.

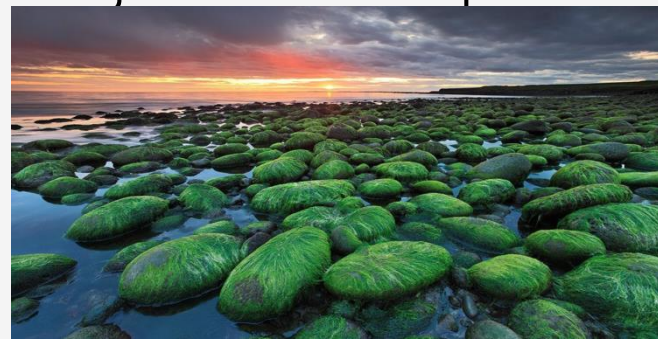

■ Hindranir:

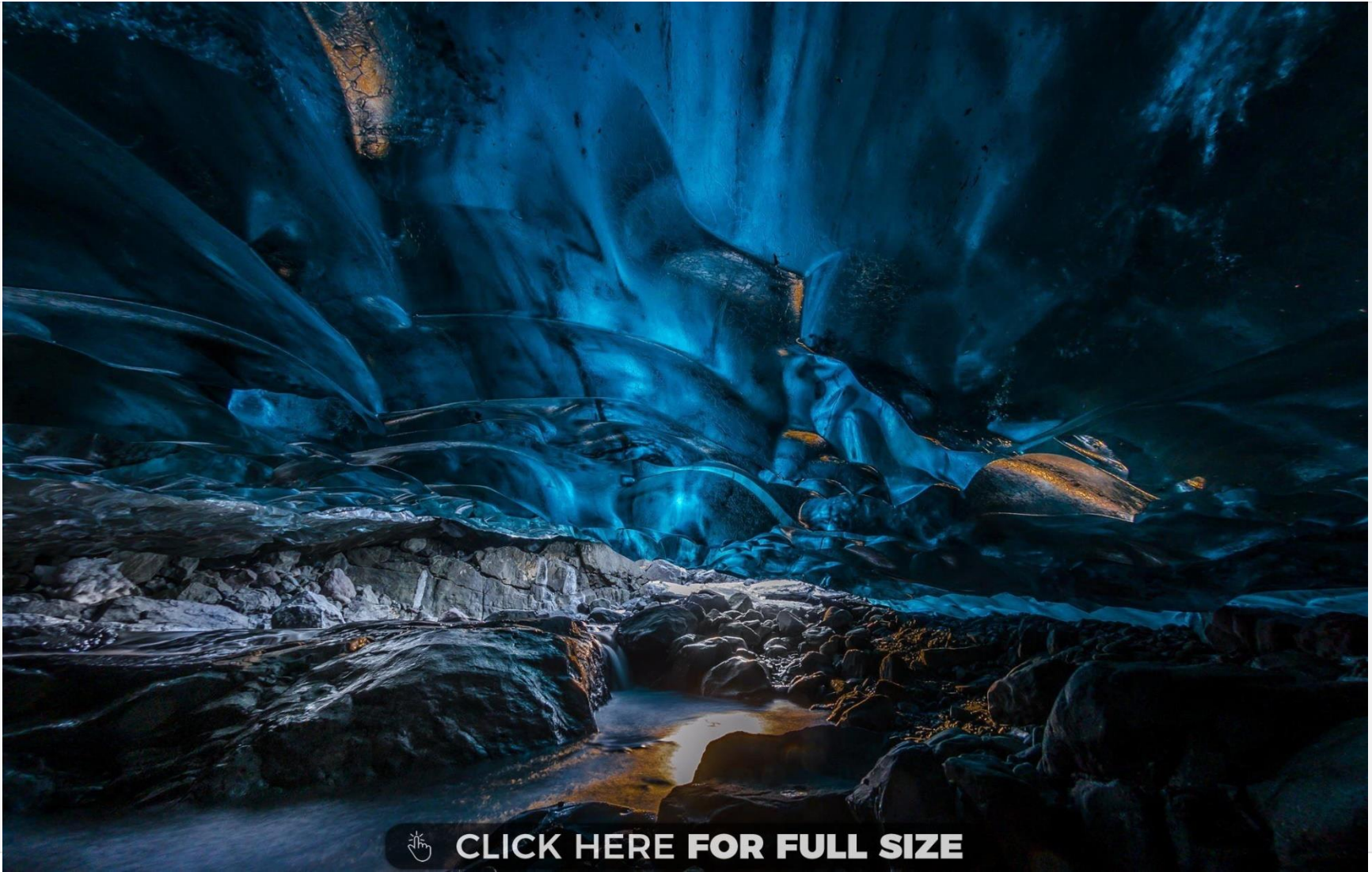
- Skortur á ástríðu í þágu verkefnisins.
- Skortur á stefnumótun með skilgreindri áætlun og fjármögnun.
- Mat á áhrifum á samfélagið.
- Takmarkaður vilji til breytinga – samþætting kerfa óhugsandi.
- Flækjustigið óyfistíganlegt!!!
- Handhafi sannleikans – hver er það?

■ Lærdómur:

- Mikilvægi heildstæðs skilnings. Fagstéttir og stofnanir vinni þvert.
- Notendur með í ráðum frá fyrsta degi.
- Trúin flytur fjöll.

Takk fyrir áheyrnina

- Styrkur til Hafnarfjarðarbæjar til þróunar lausna á vinnumarkaði fyrir einstaklinga með mikla stuðningsþörf.
- Styrkur til þróunar á NPA-verkefninu.
- Styrkur til Hjálpartækjamiðstöðvar Sjúkratrygginga Íslands vegna þjálfunarferðar til að læra á sérhæfð tjáskiptatæki.
- Styrkur til Frumbjargar til að styrkja frumkvöðlastarf fatlaðs fólks.
- Stofnun samráðsvettvangs ráðuneyta og Nýsköpunarmiðstöðvar Íslands um nýsköpun á sviði velferðarþjónustu.
- Styrkur til verkefnis á doktorsstigi til þróunar á stoðbúnaði fyrir sjónskerta og blinda.

Önnur nýsköpunarverkefni í velferðarráðuneytinu

- Styrkur til útfærslu hugmynda um Ylgarð sem er yfirbyggt útivistarsvæði þar sem njóta má náttúru og dagsljóss allan ársins hring.
- Styrkur til Tröppu til þróunar lausna við fjarþjálfun og fjarkennslu.
- Styrkur til *Specialisterne* til þróunar á vinnuumhverfi fyrir einhverfa á almennum vinnumarkaði.
- Styrkur til Félags heyrnarlausra til þróunar aðstoðar við heyrnarlausa á almennum vinnumarkaði.

